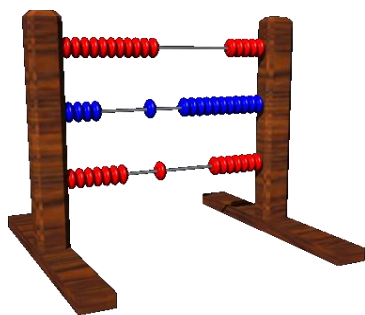

Общинските проекти „в изпълнение“ по ОП ОС 2014-2020

След изготвянето на материала за общинските проекти „в изпълнение“ по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 (ОПРР)- <https://www.namrb.org/obshtchinskite-proekti-v-izpalnenie-po-oprr-2014-2020>, екипът на НСОРБ по програми и проекти на общините, подготви и сходна справка по ОП „Околна среда 2014-2020“ (ОПОС). Справката, е на база публично достъпните данни от Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС (ИСУН 2020) по ОПОС, към 29-ти ноември 2021 г., за общинските проекти „в изпълнение“. Обобщените данни, показват че:

Обобщени данни:

- **Общинските проекти със статус „в изпълнение“ са 137**, в рамките 18 процедури за набиране на проекти, по всичките 5 основни приоритетни оси на ОПОС. Стойността им е 2.19 млрд. лв., а **размерът на безвъзмездната финансова помощ (БФП) по тях е 1.62 млрд. лв.** Общинското съфинансиране възлиза на 567.43 млн. лв. **Плащанията към общините по проектите в изпълнение са 865.74 млн. лв.,** което в процентно изражение представлява **53.54% от размера на БФП.** Разплащанията, които следва да се направят по общинските проекти до края на допустимостта на разходите по Програмата (31.12.2023 г.), са на стойност **751.4 млн. лв.;**
- **От общото съфинансиране на общините по Програмата, 29% е делът по проектите във ВиК-а сектора, 47% са по интервенциите в областта на отпадъците, с по 5% и 19% е съфинансирането за превенцията на риска от свлачища и наводнения и за подобряването на качеството на атмосферния въздух.** Близко 41.5% от общото съфинансиране на общините, е делът на столицата;
- **Най-много общински проекти „в изпълнение“, както и с най-голямата обща стойност, съответно и на тази на БФП, са по Приоритетна ос 2 „Отпадъци“.**

Проектите са 88 на брой, на обща стойност 790.82 млн. лв. с БФП от 523.11 млн. лв. По тях са разплатени 201.63 млн. лв. или 38.55% от стойността на БФП;

- Най-малкият брой изпълняващи се общински проекти, само 4, са в обхвата на Оста за превенция и управление на риска от наводнения и свлачища. Стойността им е 53.97 млн. лв., БФП по тях е 24.99 млн. лв., от които са разплатени 66% или 16.5 млн. лв.;
- Най-ниска е стойността на общинските проекти „в изпълнение“ по приоритета за Natura и разнообразие- 5.13 млн. лв., от които са разплатени 1.3 млн. лв. Оста е и с най-нисък процент на изпълнение, т.е. разплащания от едва 25.33%;
- Средната продължителност на проект по Програмата е 28.4 месеца, като с най-дълги срокове на реализация от над 41 месеца са общинските проекти „в изпълнение“ за подобряване на качеството на атмосферния въздух. Със среден период на реализация от 38.6 месеца са проектите по Ос „Води“, следвани от тези за превенция на риска със срок от 29 месеца. 25 месеца средно продължават проектите за отпадъци и 21 месеца тези по Natura и биоразнообразие;
- За да няма частична или пълна загуба на БФП, в оставащите 25 месеца до края на допустимостта на разходите по Програмата- 31.12.2023 г., значително следва да се ускори изпълнението по около 12 от общо 18-те процедури, по които се реализират общински проекти. Особено рисково е то по втората комбинирана процедура за компостиращи инсталации и инсталациите за предварително третиране на битови отпадъци и по мерките за подобряване качеството на атмосферния въздух. Поради нескончаеми обжалвания на тръжните процедури, е налице и реален риск, в някои общини и то поради независещи от тях обстоятелства, проекти за изграждането на компостиращи инсталации, да не се реализират през програмен период 2014-2020;

Таблица 1: Общински проекти „в изпълнение“ по ОПОС, към 29 ноември 2021 г.

Приоритетна Ос	Брой проекти в изпълнение	Стойност на проектите, в лв.	Стойност на БФП, в лв.	Стойност плащания, в лв.	% изпълнение
ОБЩО	137	2 184 565 710,41	1 617 132 636,47	865 736 322,64	53,54
1. Води	10	617 320 960,53	452 323 479,82	342 529 082,25	75,73
2. Отпадъци	88	790 819 363,99	523 111 622,08	201 634 652,98	38,55
3. Natura и биоразнообразие	13	5 129 780,28	5 129 780,28	1 299 600,45	25,33
4. Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	4	53 971 421,42	24 992 986,80	16 496 339,92	66,00
5. Подобряване качеството на атмосферния въздух	22	717 324 184,19	611 574 767,49	303 776 647,04	49,67

- **145 общини или близо 55% от общия брой на общините, имат проекти със статус „в изпълнение“ по ОПОС.** Всички общини от 3 области- Враца, Кюстендил и Разград, изпълняват проекти по Програмата. В две области Ловеч и Търговище понастоящем няма проекти в изпълнение, но част от общините в тях, са реализирали успешно такива.

2.Общинските проекти „в изпълнение“ по приоритетни оси:

Данните от ИСУН 2020, към 29-ти ноември 2021 г., показват следните темпове на реализация на общинските проекти по приоритетни оси:

Приоритетна ос 1 „Води“:

- Проекти по Оста изпълняват 11 общини, в т.ч. една община като партньор, в рамките на 3 процедури за предоставяне на БФП. **Общият темп на изпълнение на общинските проекти, които са т.нар. фазиращи или продължаващи от програмен период 2007-2013, както и ранни ВиК проекти (с подготвена техническа документация от програмен период 2007-2013), е близо 76%.** Високият процент на изпълнение, може да се обясни с това, че масово общинските проекти са договорени през 2016 година и в началото на 2017 година;
- **Стойността на общинските проекти „в изпълнение“, е 617.32 млн. лв., с БФП по тях от 452.32 млн. лв. и съфинансиране от общините в размер на близо 165 млн. лв.** Съфинансирането на общините възлиза на 29% от общото такова от 567 млн. лв. по Програмата. Разплащанията към общините са 342.53 млн. лв., като темповете на реализация дават увереност, че проектите ще бъдат реализирани в рамките на срока на допустимостта на разходите по Програмата;
- Впечатление прави териториалното разпределение на проектите „в изпълнение“, които са съсредоточени в Северозападния регион от ниво 2, както и на територията на област Ямбол.

Таблица 2: Общински проекти „в изпълнение“ по Ос 1 на ОПОС към 29 ноември 2021 г.:

Приоритетна Ос	Брой проекти в изпълнение	Стойност на проектите, в лв.	Стойност на БФП, в лв.	Стойност плащания, в лв.	% изпълнение
1. Води	10	617 320 960,53	452 323 479,82	342 529 082,25	75,73
Фазиращи ВиК проекти от ОПОС 2007-2013	5	225 617 678,23	166 233 867,57	144 685 136,09	87,04
Ранни ВиК проекти	3	340 487 502,77	249 559 580,94	164 541 094,76	65,93
Ранни ВиК проекти-2	2	51 215 779,53	36 530 031,31	33 302 851,40	91,17

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“:

- **Общият брой проекти в изпълнение е 88, в рамките на 8 процедури за набиране на БФП. Стойността им е 791 млн. лв., а тази на БФП 523 млн. лв. Общинското съфинансиране е близо 268 млн. лв., представляващо над 47% от общото по Програмата. Платени към общините са 202 млн. лв. или под 39% от стойността на БФП. Проекти се реализират от 120 общини, в т.ч. като водещи бенефициенти и партньори. Всички общини от областите Враца, Кюстендил и Разград изпълняват проекти по Оста;**
- **По комбинираната процедура за компостиращи инсталации и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, проекти изпълняват 12 общини с други 37 общини като техни партньори. Изпълнението на проектите е под 48%, въпреки че по-голямата част от същите (67%) е следвало да приключат до м. ноември на 2021 г.;**
- **Под 4% е изпълнението на 2-та общински проекта с допълнителни 5 общини участващи като партньори, по втората комбинирана процедура за компостиращи инсталации и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци. Проектите трябва да приключат до средата на 2022 г., като при този темп на реализация, това практически изглежда непостижимо;**
- **По процедурата за демонстрационните проекти за управление на отпадъците в изпълнение са 17 инвестиции. Договорите по тях са сключени втората половина на 2020 г., със срокове за изпълнение изтичащи през втората половина на 2022 г. Въпреки, че темпът на изпълнение е 34%, за да се финализират проектите в указаните срокове, реализацията ще трябва да се ускори;**
- **Нисък е и процентът на изпълнение, 17% по процедурата за анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци, по която реализират проекти 3 общини с 10 допълнителни общини като техни партньори. Едно РСУО от бенефициентите по процедурата паралелно реализира и проект по първата схема за компостиращите инсталации и инсталациите за предварително третиране на битови отпадъци. Проектите са планирани за финализиране през втората половина на 2023 г., т.е. налице е достатъчно време за приключването им;**

- По процедурата за компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, 10 общини реализират проекти с допълнителни 5 общини като техни партньори. По-големият брой договори по проектите са сключени през 2018 г., като изпълнението на повечето от тях е следвало да приключи до края на м. ноември;
- Въпреки че договорите за БФП по процедурата за рекултивацията на депата обект на наказателната процедура на ЕС, са сключени през 1-то шестмесечие на 2020 г., темпът им на реализация от почти 46% е доста добър. По схемата, по която за първи път се използват опростени разходи за СМР, които видно доказват полезността си, 43 общини реализират проекти.

Таблица 3: Общински проекти в изпълнение по Ос 2 на ОПОС към 29 ноември 2021 г.

Приоритетна Ос	Брой проекти в изпълнение	Стойност на проектите, в лв.	Стойност на БФП, в лв.	Стойност плащания, в лв.	% изпълнение
2. Отпадъци	88	790 819 363,99	523 111 622,08	201 634 652,98	38,55
Комбинирана процедура компостиращи инсталации и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци	12	134 115 141,22	97 903 208,48	46 949 383,67	47,95
Комбинирана процедура компостиращи инсталации и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци-2	2	22 936 860,73	17 060 482,54	647 384,95	3,79
Инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF	1	369 741 082,16	177 629 778,24	71 671 734,92	40,35
Демонстрационни управление отпадъци	17	6 072 475,21	6 045 829,11	2 028 803,44	33,56
Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци	3	108 274 981,95	85 198 826,76	14 554 779,64	17,08
Компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци	10	40 168 772,90	29 763 447,13	15 583 547,45	52,36
Рекултивация на депа за закриване	43	109 510 049,82	109 510 049,82	50 199 018,91	45,84

Приоритетна ос 3 „Натура и биоразнообразие“:

- Реализират се **13 общински проекта със стойност на БФП от 5.13 млн. лв.** По тях са разплатени едва 1.3 млн. лв., като **темпът на изпълнение от под 26%, е и най-ниският в рамките на отделните приоритетни оси на ОПОС;**
- Общинските проекти по Оста са по 4 процедури за БФП, в т.ч. и по мерки от Стратегиите за ВОМР, като се реализират от 13 общини.

Таблица 4: Общински проекти в изпълнение по Ос 3 на ОПОС към 29 ноември 2021 г.

Приоритетна Ос	Брой проекти в изпълнение	Стойност на проектите, в лв.	Стойност на БФП, в лв.	Стойност плащания, в лв.	% изпълнение
3. Натура и биоразнообразие	13	5 129 780,28	5 129 780,28	1 299 600,45	25,33
Мерки за подобряване на природозащитното състояние на птици - 2	1	1 079 127,52	1 079 127,52	309 555,13	28,69
Мерки в изпълнение на Стратегии за ВОМР	5	3 550 895,76	3 550 895,76	830 779,57	23,40
Споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България	2	142 800,00	142 800,00	71 400,00	50,00
Споделена визия за екологичната мрежа Натура 2000 в България - 2	5	356 957,00	356 957,00	87 865,75	24,62

Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“:

- 4 общински проекта за адресиране на риска от свлачища са в изпълнение. Стойността им е близо 54 млн. лв., размерът на БФП е 25 млн. лв., съфинансирането е почти 29 млн. лв., т.е. повече от БФП, като 99% от същото е по един общински проект. Въпреки че като абсолютна стойност, съотнесено към

общата на проектите в изпълнение, съфинансирането по Оста е доста голямо, то представлява около 5% от това на общините по Програмата;

- **Темпът на изпълнение от 66% е много добър, но прави впечатление, че половината от проектите, е следвало вече да се приключили.**

Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“:

- Проектите в изпълнение са **общо 22**, като същите се реализират от **16 общини по три процедури за БФП**. Стойността им е **717.32 млн. лв.**, с БФП от **611.57 млн. лв.** и съфинансиране от общините от **105.75 млн. лв.** Съфинансирането съотнесено към общото такова на общините по Програмата възлиза на **почти 19%**;
- Между трите процедури за БФП има драстични разлики в темповете на изпълнение на проектите, под **10%** е този на мерките за подобряване замърсяването на въздуха срещу близо **60%** по мерките за адресиране замърсяванията от транспорта;
- Средно над **58 месеца**, т.е. **почти 5 години** е изпълнението на **2 фазните проекти за подобряване замърсяването на въздуха от битовото отопление**, като инвестициите са планирани за приключване в средата на **2024 г.**, т.е. след периода на допустимостта на разходите по Програмата. **Това само по себе си, в допълнение към комплицираното ангажиране на хилядите домакинства, които са крайни получатели на подкрепата и ръста в цените на новите отоплителни уреди, прави проектите високо рискови;**
- Високият темп на изпълнение на проектите за адресирането на замърсяванията от транспорта, може да се обясни със спецификата им, а именно доставки на екологични превозни средства- електрически автобуси, тролейбуси и трамвай, които са много по-бързи за осъществяване.

Таблица 5: Общински проекти в изпълнение по Ос 5 на ОПОС към 29 ноември 2021 г.

Приоритетна Ос	Брой проекти в изпълнение	Стойност на проектите, в лв.	Стойност на БФП, в лв.	Стойност плащания, в лв.	% изпълнение
5.Подобряване качеството на атмосферния въздух	22	717 324 184,19	611 574 767,49	303 776 647,04	49,67
Разработване/Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух – 2	3	244 066,00	244 066,00	73 362,56	30,06
Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух	7	111 437 236,49	111 437 236,49	10 201 746,08	9,15
Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух	12	605 642 881,70	499 893 465,00	293 501 538,40	58,71